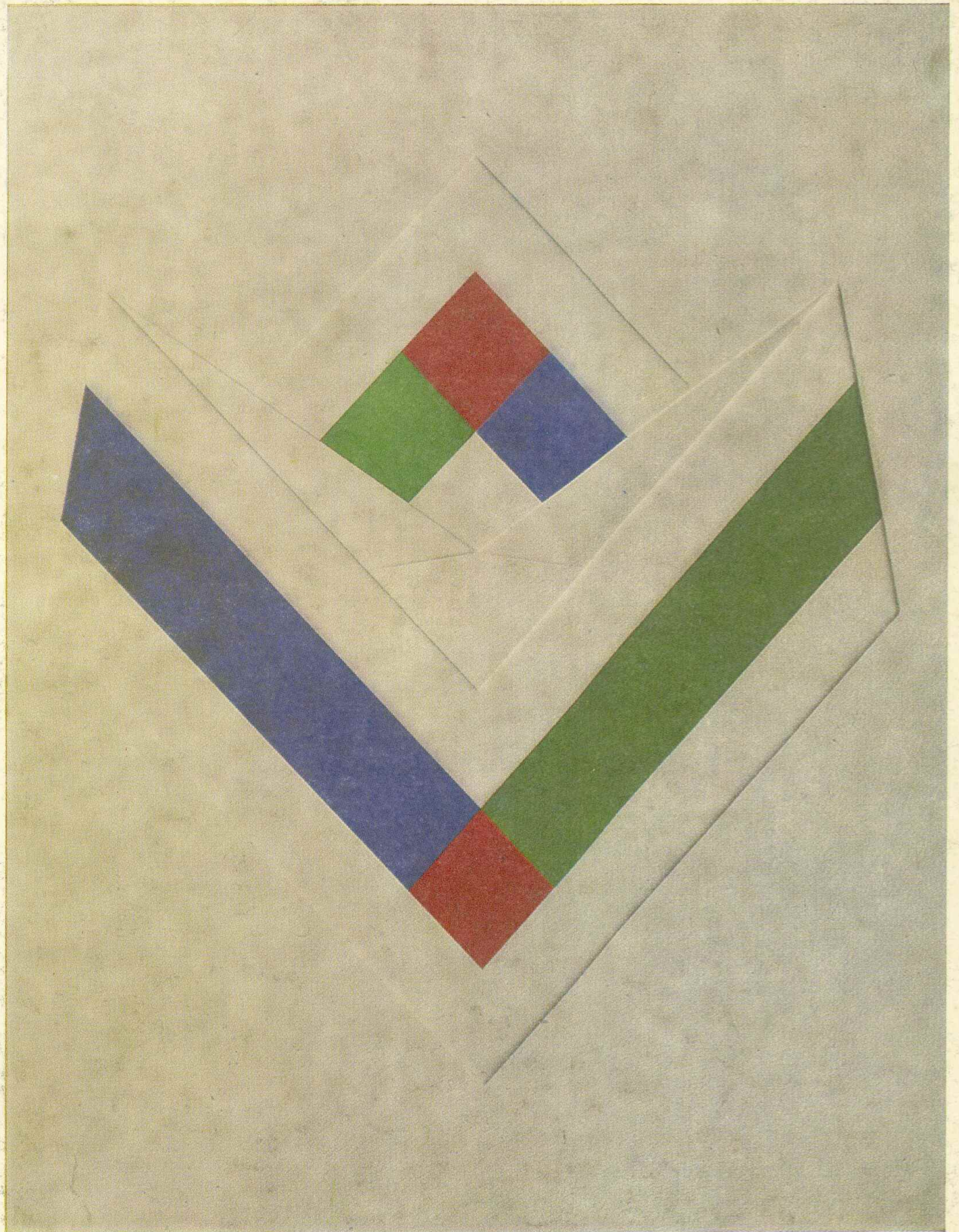

326/82

OMAR
RAYO

OMAR RAYO

DWADZIEŚCIA LAT
TWÓRCZOŚCI GRAFICZNEJ 1960—1980

Ministerstwo Kultury i Sztuki
Ambasada Republiki Kolumbii
Muzeum Rysunku i Grafiki Latinoamerykańskiej
im. Omara Rayo w Roldanillo
Centralne Biuro Wystaw Artystycznych

listopad 1982, Warszawa „Zachęta” plac Małachowskiego 3

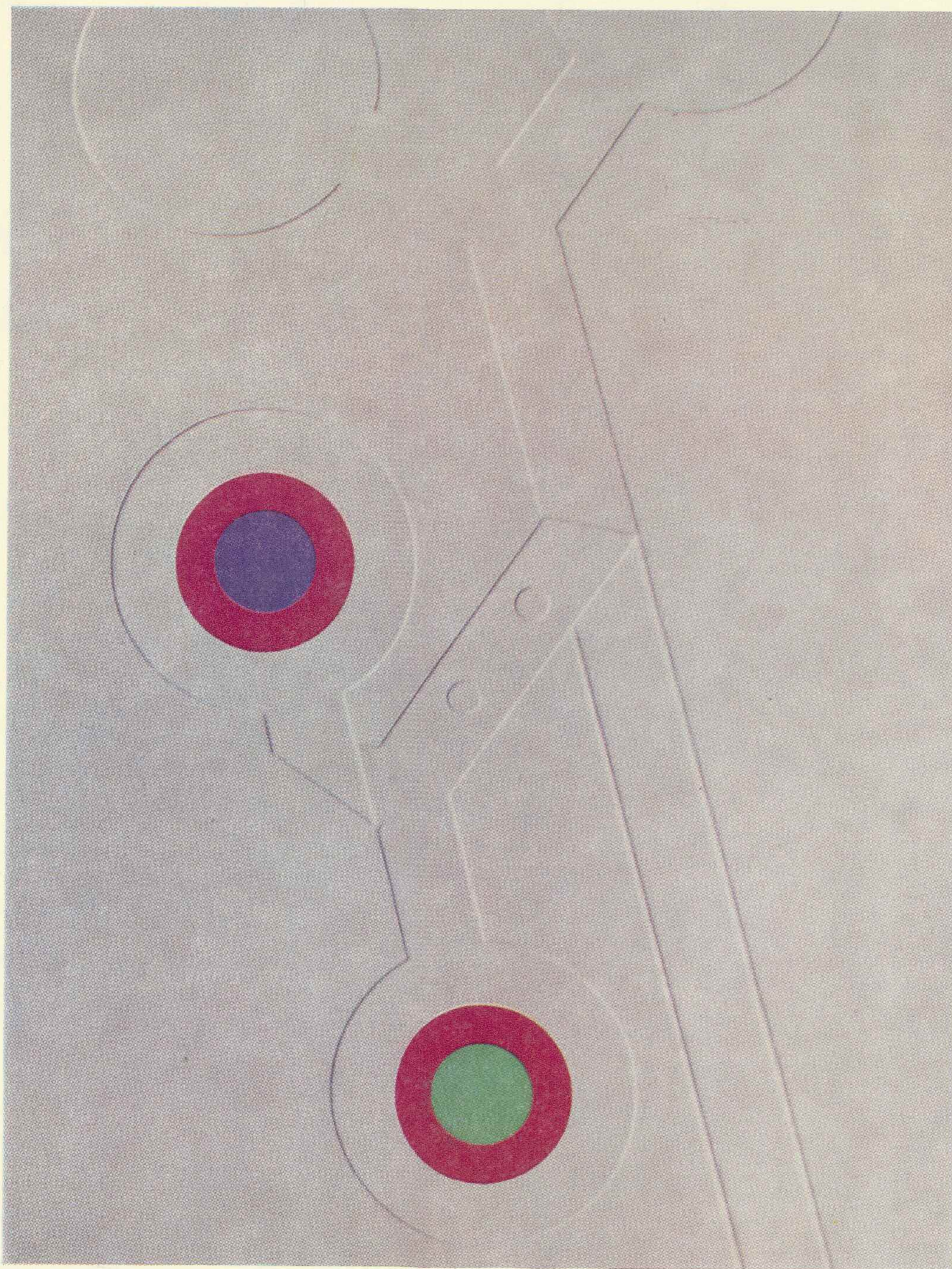
grudzień 1982, Piła BWA ul. Ludowa 11

styczeń 1983, Poznań „Arsenał” Stary Rynek 3

luty 1983, Opole BWA ul. Ozimska 10

marzec — kwiecień 1983, Wrocław BWA ul. Wita Stwosza 32

maj 1983, Kraków BWA plac Szczepański 3a

36

Wystawa twórczości graficznej Omara Rayo została specjalnie przygotowana przez Muzeum Rysunku i Grafiki Latinoamerykańskiej im. Omara Rayo w Roldanillo (Kolumbia) w celu zaprezentowania jej w Polsce, kraju cieszącym się zasłużonym prestiżem w różnych dziedzinach sztuki, wśród których właśnie grafika zajmuje poczesne miejsce.

Omar Rayo, oprócz tego, że jest malarzem, rysownikiem i projektantem, jest także wybitnym grafikiem o międzynarodowej sławie. Jego prace obiegały wiele najważniejszych sal wystawowych, zdobywając tyle uznania, ile prostoty i przemyślenia w traktowaniu form założył sobie autor. Od roku 1960 Omar Rayo mieszka w Nowym Jorku, mieście, które znacznie wpłynęło na rodzaj jego twórczości i upodobanie do przedmiotów występujących w społeczeństwie konsumpcyjnym („Manhattan King Size”, „Madison Ave”, „Amerykańskie jedzenie nr 3”, „Tylko dla mężczyzn”), ale które zarazem dało mu możliwość skupienia się i zatrzymania dłużej nad materializowaniem tematów z jego własnej, rodzimej geografii, wywodzących się czy to z prekolumbijskiej przeszłości, czy też z elementów architektury kolonialnej i współczesnej. Szczególnie zainteresował go japoński składany papier („origami”), stąd też wiele serii powstało z inspiracji autora tą techniką. Powstawaniem tłoczeń, białych albo rozświetlonych płaszczyznowo kładzionymi barwami w żywych tonacjach, kieruje zawsze jakaś geometryczna siła, charakteryzująca się surowym podejściem do tematów poszczególnych prac, przy zachowaniu ich cech zasadniczych.

Już na początku lat sześćdziesiątych Omar Rayo doszedł w swej twórczości do własnych, oryginalnych przemyśleń, które sprawiły, że nabrała ona nowatorskiego charakteru a zarazem stała się bardzo interesująca, zwłaszcza jeśli chodzi o sam przebieg i rodzaj zachodzących w niej procesów artystycznych. Na powstanie jego pierwszych wklęsłodruków — na których wyobrażone przedmioty sprawiają wrażenie niekniętych ludzką ręką lub jakby „nieobecnych” („Złożony papier”) — wpłynęły także twarde krawędzie wcześniej malowanych przez niego obrazów olejnych. Jednocześnie na uprawianym przez artystę polu pop-artu pojawiły się niespodziewanie formy czyste, na których jedyny zapis stanowiły zarysy rozmaitych przedmiotów łatwo dostępnych w magazynach i supermarketach. Przedstawiał je wielokrotnie, tącząc w formie collage'u z elementami rzeczywistymi („Tylko dla mężczyzn”, „Człowieka nie ma”).

Twórczość tego artysty można odczytywać wielorako, chociaż na pozór wydaje się ona bardzo prosta, a jednak artyzm Omara Rayo sprawił, że jej surowość stała się jej bogactwem. Papier, jako element formalny, oddziałuje tu na zmysł wzroku i dotyku; czasami, bez jakiegokolwiek kreski i operując jedynie dającymi cień tłoczeniami, nadaje przedmiotowi istnienie iluzoryczne; innym razem jest dowcipnie poprzecinany („Piła”), zasuptany („Nudobilia” V

i XXIX), by wreszcie stać się nośnikiem tematów antropomorficznych („Dwoje dzieci”, „Chil II”) czy zoomorficznych (seria „ZOO Sarity”).

Humor jest również elementem, którym Omar Rayo operuje swobodnie i w jedyny, właściwy sobie sposób: raz go tylko lekko zaznacza, to znów wyraźnie uwidacznia w obrazie. Do siły oddziaływania samego papieru dodać również należy sugestywność kształtów wyłaczanych wzorów, będących zapisem nie tylko geometrii organicznej, ale i elementów erotycznych, poczynając od zbliżeń fizycznych pełnych prostoty i naiwności („Dwoje dzieci”), na stosunkach seksualnych kończąc („Lolita” i „Erotyki” z roku 1964, nie włączone do tej wystawy).

Konsekwentna dążność do zgrania wszystkich tych elementów, które urzekają swoją własną wizją, uczyniła z twórczości Omara Rayo zjawisko niepowtarzalne. Tematy prac są znane a nawet oklepane, ale sposób ich potraktowania sprawia, że stają się unikatowe. Na tym też polega ich efektywność i oryginalność.

Być może, kiedy w chwili zwątpienia artysta sądził iż twórczość jego nie jest dość znana, lub też odczuwał niedostateczną satysfakcję z wykonywanego zawodu, zamarzył — przed 10 laty — o Muzeum, które postanowił zbudować na własny koszt w rodzinnym mieście. I tak się stało. W styczniu 1981 roku Omar Rayo otworzył bramy gmachu noszącego jego imię i przeznaczonego na Muzeum Rysunku i Grafiki Latinoamerykańskiej, które gromadzi całą twórczość graficzną artysty oraz bogatą kolekcję prac z Kolumbii i świata. Mam nadzieję, że ten cząstkowy, ale reprezentatywny przegląd prac Omara Rayo spotka się z zainteresowaniem polskich artystów-plastyków i publiczności, jak również stanowić będzie początek współpracy między naszymi krajami na wielu płaszczyznach.

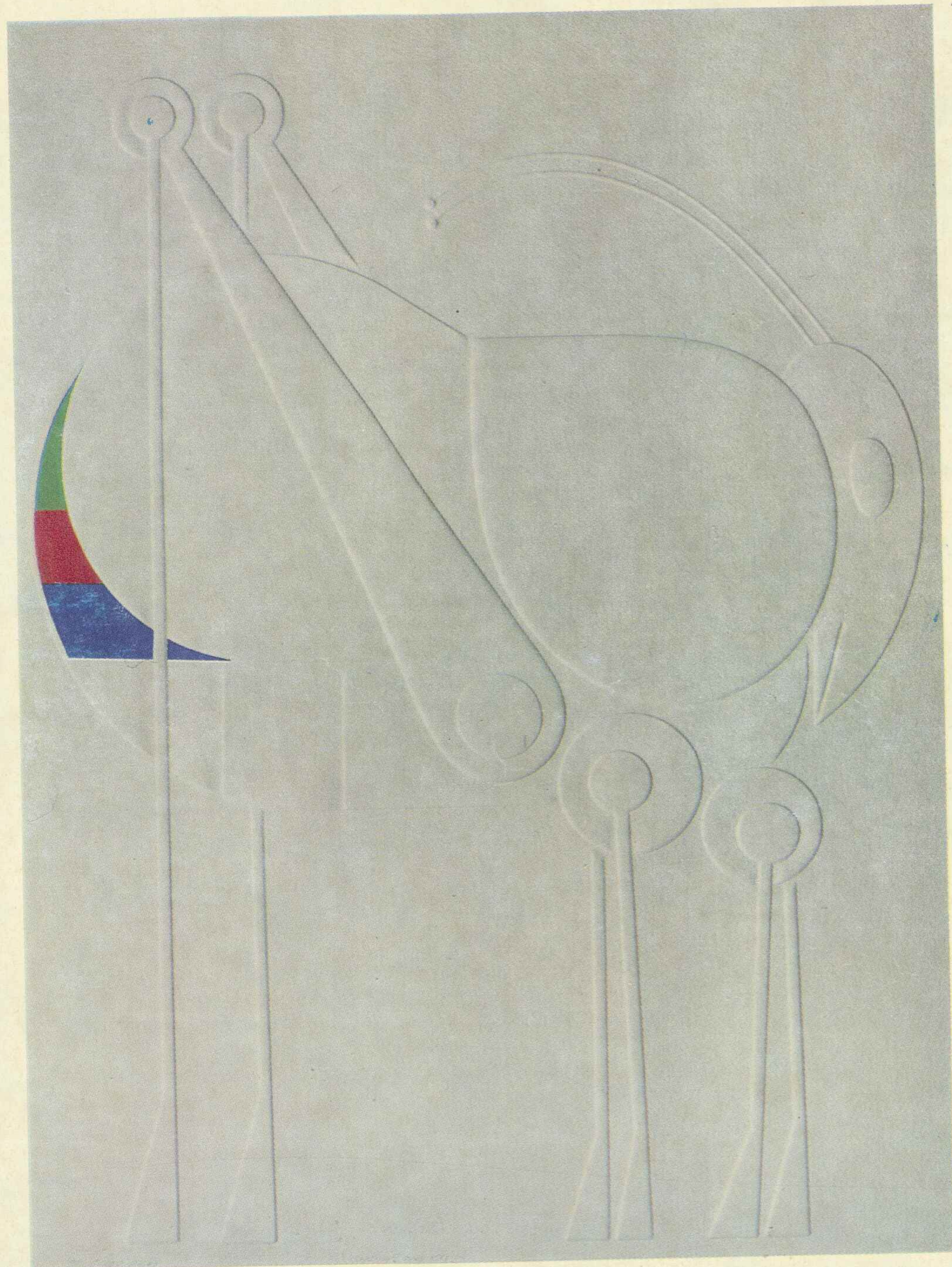
Miguel Gonzalez

BIOGRAFIA

- 1928 Urodził się w Roldanillo, Valle Colombia.
1947 Rozpoczyna karierę jako rysownik i ilustrator czasopism w Bogocie, stolicy Kolumbii.
1948—1954 Wielokrotnie wystawia swoje prace w Bogocie i innych miastach Kolumbii.
1954 Wyrusza w podróż po krajach Ameryki Łacińskiej, gdzie studiuje.
1958 Wraca do Kolumbii.
1959—1960 Mieszka i pracuje w Meksyku.
1960—1982 Mieszka w Nowym Jorku.
1981 Otwiera w rodzinnym mieście Muzeum swego imienia poświęcone rysunkowi i grafice Ameryki Łacińskiej.

WYSTAWY INDYWIDUALNE

- 1954 Dom Kultury Ekwadoru w Quito i Guayaquil, Ekwador.
1955 Narodowe Stowarzyszenie Pisarzy i Artystów, A.N.E.A., Lima, Peru.
Narodowy Uniwersytet w Arequipa i Cuzco, Peru.
Uniwersytet w La Paz, Boliwia.
Muzeum Sztuki Współczesnej w Sao Paulo, Brazylia.
1956 Asociacion Brasileira del Imprensa, Rio de Janeiro, Brazylia.
Petite Gallerie, Copacabana, Rio de Janeiro, Brazylia.
Galeria de Arte Bella, Montevideo, Urugwaj.
Salón de la Municipalidad de Buenos Aires, Argentyna.
Galeria, Van Riel, Buenos Aires, Argentyna.
Galeria Sol de Bronce, Santiago de Chile.
Ministerstwo Szkolnictwa (Sala Sztuki), Santiago de Chile.
1958 Biblioteka Luis Angel Arango, Bogota, Kolumbia.
Wystawy w Cali, Medellín, Barranquilla, Kolumbia.
Galeria Excelsior, México, D. F., Meksyk.
Galeria Génova, México, D. F., Meksyk.
1960 Muzeum Sztuki Współczesnej w Pałacu Sztuk Pięknych, México, D. F. Meksyk.
Arte A. C., Monterrey, Meksyk.
Galeria Génova, México, D. F., Meksyk.
1961 The Contemporaries, Nowy Jork.
Pan American Union, Waszyngton.
1962 The Contemporaries, Nowy Jork
Galeria Juan Martin, México, D. F., Meksyk.
1963 Miami Museum of Modern Art, Miami, Floryda.
Biblioteka Narodowa, Bogota, Kolumbia.
1964 The Artistas Printmaker, Pan American Union, Waszyngton.
1965 Devorah Eherman Gallery, Chicago, Illinois.
Flair House Gallery, Cincinnati, Ohio.
The Contemporaries, Nowy Jork.
A.A.A. Gallery, Nowy Jork.
Galeria Rubbers, Buenos Aires, Argentyna.
1966 Biblioteka Luis Angel Arango, Bogota, Kolumbia.
Galeria Colseguros, Bogota, Kolumbia.
Museo de Zea, Club Campestre, Medellín, Kolumbia.
1967 Muzeum Sztuki Uniwersytetu Stanu Oklahoma, Norman, Oklahoma.
Galeria Sztuki Współczesnej, Bogota, Kolumbia.
Galeria Avenida 19, Centro Colombo Americano, Bogota.
1968 A. A. A. Gallery, Nowy Jork.
Virginia Union University, Virginia, Mo.
Galeria Koliber, San Juan, Puerto Rico.

- Dom Sztuki, San Juan, Puerto Rico.
The Philadelphia Art Alliance, Philadelphia, Penna.
Galeria XX2, Caracas, Venezuela.
Instytut Sztuki Panamskiej, Panama.
Universidad del Zulia, Maracaiba, Venezuela.
Maine University, Maine.
- 1969 Galeria El Retablo, Cali, Kolumbia.
Galeria Buchholz, Bogota, Kolumbia.
Galeria Lahumiére, Paryż.
Richard Feigen Graphics, Nowy Jork.
- 1970 Dom Sztuki, San Juan, Puerto Rico.
Galeria Koliber, San Juan, Puerto Rico.
Lunn Gallery Waszyngton.
Galeria Pecanins, México, D. F., Meksyk.
Michael Berger Gallery, Pittsburgh, Pa.
Jack Misrachi Gallery, Nowy Jork.
Van Straaten Gallery, Nowy Jork.
- 1971 Muzeum Sztuki Współczesnej, Wystawa retrospektywna,
Bogota, Kolumbia.
Galeria Track, Caracas, Venezuela.
- 1972 Muzeum La Tertulia, Cali, Kolumbia.
Muzeum Sztuki Współczesnej, Rio de Janeiro, Brazylia.
Muzeum Uniwersytetu w San Juan, Puerto Rico.
„Grupa B”, Rio de Janeiro, Brazylia.
- 1973 Galeria Pecanins, México, D. F., Meksyk.
Muzeum Sztuki Współczesnej, Sao Paulo, Brazylia.
Muzeum Sztuki Współczesnej, México, D. F., Meksyk.
Galeria Pecanins, Barcelona, Hiszpania.
Centrum Sztuki Współczesnej, Guadalajara, Meksyk.
Galeria Sztuki, Ipanema, Sao Paulo, Brazylia.
Galeria Sztuki, Club de Ejecutivos, Cali, Kolumbia.
Sala Specjalna XII Biennale w Sao Paulo, Brazylia.
Galeria Uniwersytetu stanu Veracruz, Xalapa, Veracruz,
Meksyk.
- 1974 Muzeum Sztuki Współczesnej, Bogota, Kolumbia.
Galeria Multipla, Brasilia, Brazylia.
Galeria Macondo, Guatemala, Guatemala.
Galeria Koliber, San Juan, Puerto Rico.
Galeria Arte Contacto, Caracas, Venezuela.
Galeria Ipanema, Rio de Janeiro, Brazylia.
- 1975 Centrum Sztuki Aktualnej, Pareira, Kolumbia.
Center for Interamericana Relations, Nowy Jork.
La Galerie, Bogota.
- 1976 Center for International Arts, Nowy Jork.
Galeria Sandiego, Bogota.
Cámara de Comercio, Bucaramanga, Kolumbia.
(Izba Handlowa).
- 1977 Galeria La Oficina, Medellín, Kolumbia.
- Galeria Tagüe, Managua, Nikaragua.
La Galerie, Bogota, Kolumbia.
Biblioteca Piloto, Medellín, Kolumbia.
Galeria Club de Ejecutivos, Cali, Kolumbia.
Sala Sztuki Com-Industria, Palmira, Valle, Kolumbia.
- 1978 La Galerie, Bogota, Kolumbia.
Galeria San Diego, Bogota, Kolumbia.
- 1979 La Galerie, Quito, Ekwador.
Galeria Skandia, Bogota.
- 1980 Los Rayos del Museo Rayo
Museo del Barrio, Nowy Jork.
Centrum Sztuki Aktualnej, Pereira.
- 1981 Retrospektywna wystawa Grafiki
Muzeum Rysunku i Grafiki Latynoamerykańskiej im. Oscara
Rayo, Roldanillo.
Club de Ejecutivos, Cali.
- 1982 Zraniony papier
Muzeum Rysunku i Grafiki Latynoamerykańskiej im. Omara
Rayo, Roldanillo.
Retrospektywna
Centro Colombo Americano, Bogota.

PRACE W ZBIORACH

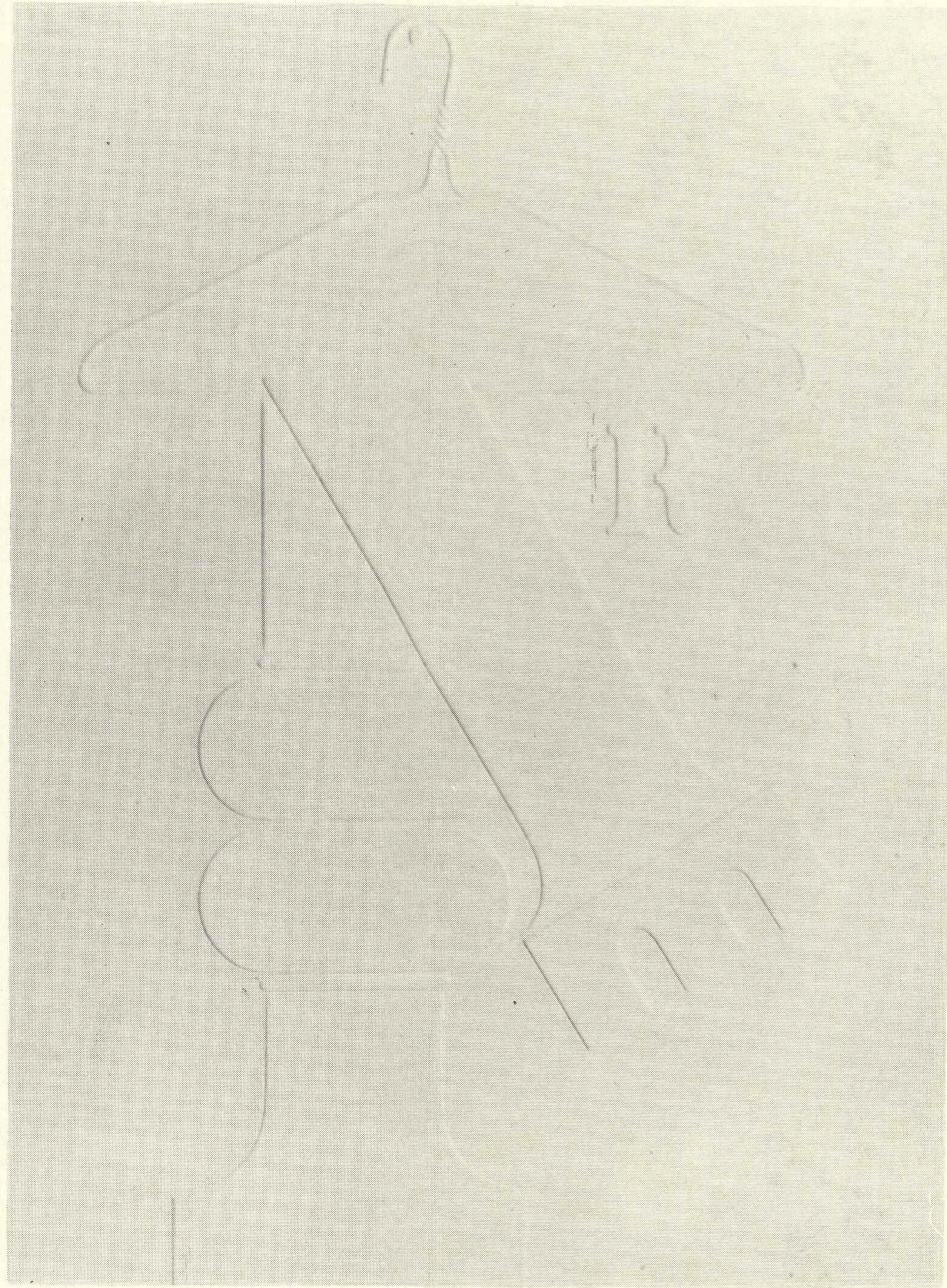
Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Nowy Jork.
 Instytut Sztuki w Chicago, Illinois.
 The Chase Manhattan Bank, Nowy Jork.
 The Brooklyn Museum, Nowy Jork.
 The Metropolitan Museum, Nowy Jork.
 Filadelfijskie Muzeum Sztuki, Filadelfia, PA.
 Baltimore Museum of Art, Baltimore, md.
 Miami Museum of Modern Art, Miami Florida.
 Nowojorska Biblioteka Publiczna, Sala Grafiki, Nowy Jork.
 Bostońska Biblioteka Publiczna, Boston, Mass.
 Biblioteka Kongresu w Waszyngtonie.
 Smithsonian Institution, Washington, D. C.
 Munson Williams Proctor Institute, Utica, N.Y.
 Rosenwald Collection, Jenkinstown, Pensylwania.
 Achenback Foundation for Graphic Arts, San Francisco, Cal.
 Wesleyan University, Davdison Art Center, Conn.
 University of Illinois, Urbana, Illinois.
 Spelman College, Atlanta, GA.
 Deering Milliken Collection, South Carolina.
 Muzeum Sztuki Współczesnej, Nagaoka, Japonia.
 Narodowe Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Tokio, Japonia.
 Muzeum Narodowe, Bogota, Kolumbia.
 Biblioteka Luis Angel Arango, Bogota, Kolumbia.
 Museo de Zea, Medellín, Kolumbia.
 Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Meksyk.
 Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Bogota, Kolumbia.
 Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Quito, Ekwador.
 Muzeum Sztuk Pięknych, Caracas, Wenezuela.
 Panamski Instytut Sztuki, Panama.
 Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Monachium, RFN.
 Biblioteka Narodowa, Paryż, Francja.
 Museo La Tertulia, Cali, Kolumbia.
 University of South Florida, Tampa, Floryda.
 Ringlin Museum of Art, Sarasota, Floryda.
 Museo de Ponce, Puerto Rico.
 Edimboro State College, P.A.
 Muzeum Uniwersyteckie w Puerto Rico.
 Recinto de Río Piedras, Puerto Rico.
 Museo Soto, Ciudad Bolívar, Wenezuela.
 Colección Rufino Tamayo, México, D.F., Meksyk.

NAGRODY

1958 I Nagroda, Sheil Magazine Art Contest, Bogota.
 1959 Stypendium Organizacji Stanów Amerykańskich na pracę w Meksyku.
 1960 Nagroda Specjalna w dziedzinie Grafiki na II Interamerykańskim Biennale w Meksyku.
 1965 Nagroda Muzeum Sztuki w Filadelfii.
 1966 Nagroda Muzeum Sztuki w Kolumbii.
 Nagroda Specjalna w dziedzinie Grafiki, Bogota, Kolumbia.
 1967 Premio de Adquisición, National Print Exhibition, State University College, Posdam, N.Y. (nagroda w formie zakupu).
 1968 Wyróżnienie honorowe, I Biennale w Quito, Ekwador.
 Premio de Adquisición, Manchester Institute of Arts and Sciences, International Print Exhibition, Manchester, N.Y. (nagroda w formie zakupu).
 1970 Nagroda Specjalna, I Biennale Grafiki Latynoamerykańskiej, San Juan, Puerto Rico.
 I Nagroda w dziedzinie Sztuk Pięknych, XXI Salon Artystów Kolumbijskich, Bogota, Kolumbia.
 Wyróżnienie honorowe w dziedzinie rysunku, Exposición Panamericana de Artes Gráficas, X Festiwal Sztuki, Cali, Kolumbia.
 1971 Nagroda Międzynarodowa, Biennale w Sao Paulo, Brazylia.
 1972 Medal, II Internationale Kunstverein de Frechen, Frechen, RFN.
 1973 Nagroda w dziedzinie rysunku, II Biennale Sztuk Graficznych, Cali, Kolumbia.
 1977 Stypendium Guggenheima.

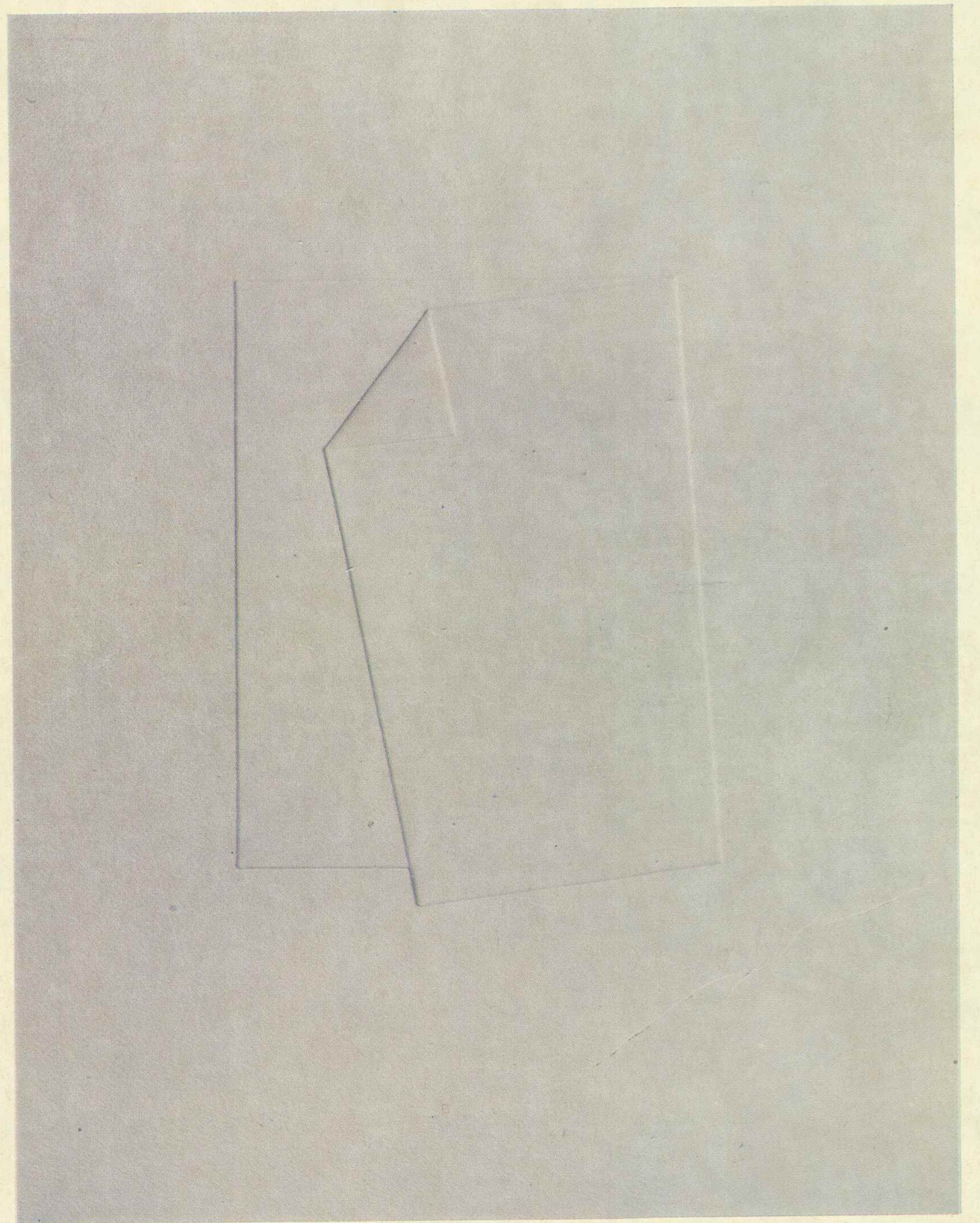
KATALOG PRAC

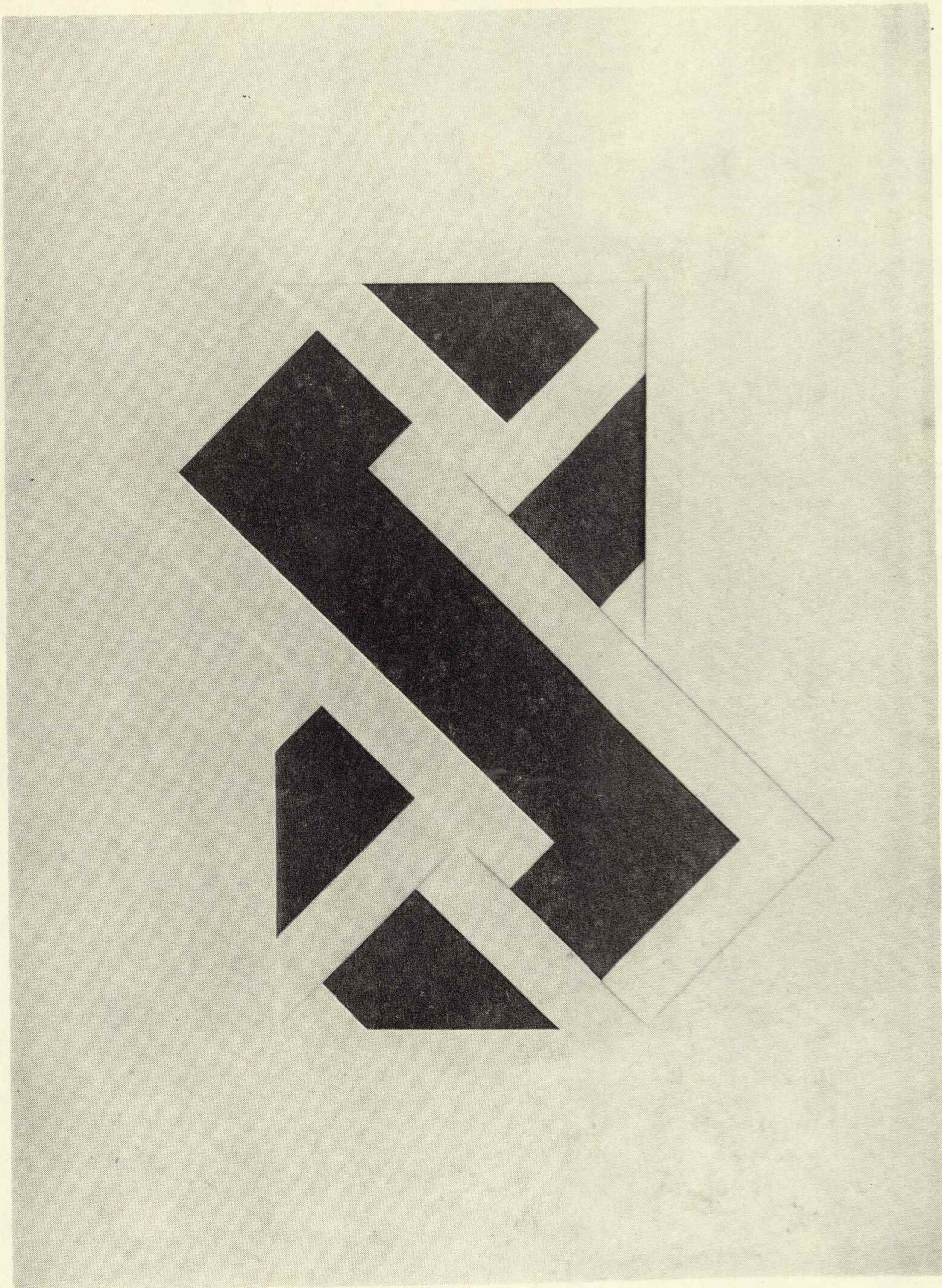
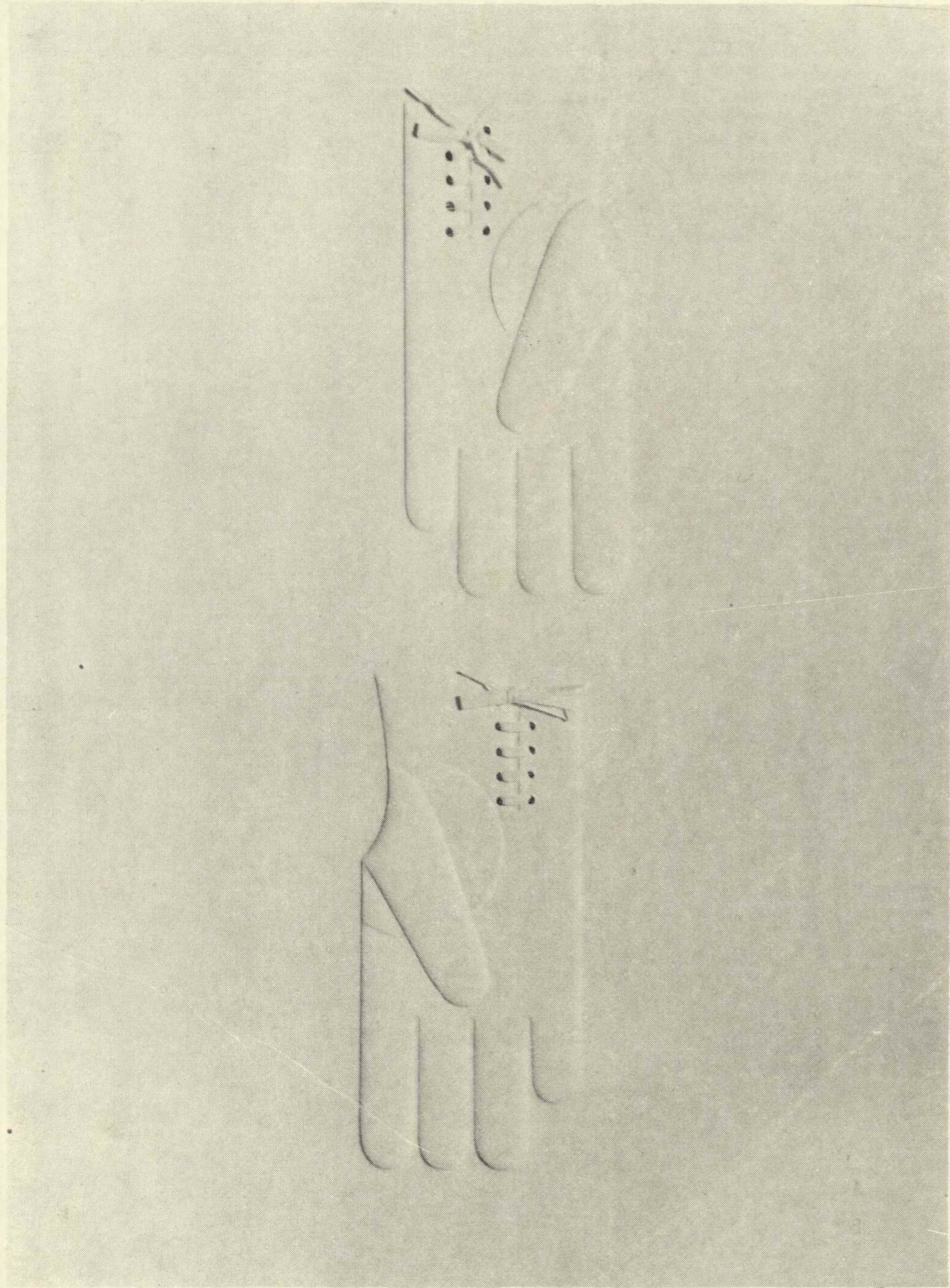
1. Jedenaście zagiętych rogów, 1960
wkłęstdruk 3/5, 57,5×77 cm
2. Kalendarz, 1961
wkłęstdruk 8/10, 77×57,5 cm
3. Złożony papier, 1961
wkłęstdruk 3/10, 77×57,5 cm
4. Strona świata, 1962
wkłęstdruk 4/10, 77×57,5 cm
5. Manhattan King Size, 1962
wkłęstdruk 3/10, 77×57,5 cm
6. Madison Ave, 1963
wkłęstdruk, 77×57,5 cm
7. Amerykańskie jedzenie nr 3, 1963
wkłęstdruk 1/10, 57,5×77 cm
8. Tylko dla mężczyzn, 1963
wkłęstdruk, collage 3/10, 57,5×77 cm
9. Po podwieczorku, 1963
wkłęstdruk, technika własna 14/20, 57,5×77 cm
10. Dwoje dzieci, 1964
wkłęstdruk 2/10, 57,5×77 cm
11. Chil II, 1964
wkłęstdruk 1/10, 77×57,5 cm
12. Tylko na zimę, 1965
wkłęstdruk 9/10, 77×57,5 cm
13. Proszę o wodę, 1965
wkłęstdruk 6/10, 77×57,5 cm
14. Dlaczego Biata Wieża jest zmęczona?, 1966
wkłęstdruk 6/10, 77×57,5 cm
15. Człowieka nie ma, 1967
wkłęstdruk, collage, 77×57,5 cm
16. Namiętność, 1967
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
17. Pelikan, 1968
wkłęstdruk 10/10, 77×57,5 cm
18. Nie przejmuj się, 1968
wkłęstdruk 1/20, 77×57,5 cm
19. Mój rozmiar, 1969
wkłęstdruk, collage, 77×57,5 cm
20. Piła, 1969
wkłęstdruk, technika własna 4/20, 57,5×77 cm
21. Wierność tańca, 1969
wkłęstdruk 2/20, 57,5×77 cm
22. Origami odbicie, 1970
wkłęstdruk, technika własna 12/100, 77×57,5 cm
23. Origami V, 1970
wkłęstdruk, technika własna 11/20, 77×57,5 cm
24. Paczka, 1971
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
25. Omi Kuji VII, 1971
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
26. Nudobilia V, 1972
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
27. Nudobilia XXIX, 1972
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
28. Omi Kuji X, 1973
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
29. Gohei VIII, 1973
wkłęstdruk, technika własna 20/20, 77×57,5 cm
30. Haiku V, 1974
wkłęstdruk, technika własna 9/20, 77×57,5 cm
31. Haiku VIII, 1975
wkłęstdruk, technika własna 6/20, 77×57,5 cm
32. Symfonia Ainu' I, 1976
wkłęstdruk, technika własna 18/20, 77×57,5 cm
33. Symfonia Ainu' II, 1976
wkłęstdruk, technika własna 19/20, 77×57,5 cm
34. Sejes I, 1977
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
35. Sejes II, 1977
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
36. Yotoy, 1978
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm
37. ZOO Sarity I, 1979
wkłęstdruk, technika własna 14/20, 77×57,5 cm
38. ZOO Sarity VIII, 1979
wkłęstdruk, technika własna 25/50, 77×57,5 cm
39. ZOO Sarity XX, 1980
wkłęstdruk, technika własna 25/50, 77×57,5 cm
40. ZOO Sarity, XXI, 1980
wkłęstdruk, technika własna, 77×57,5 cm

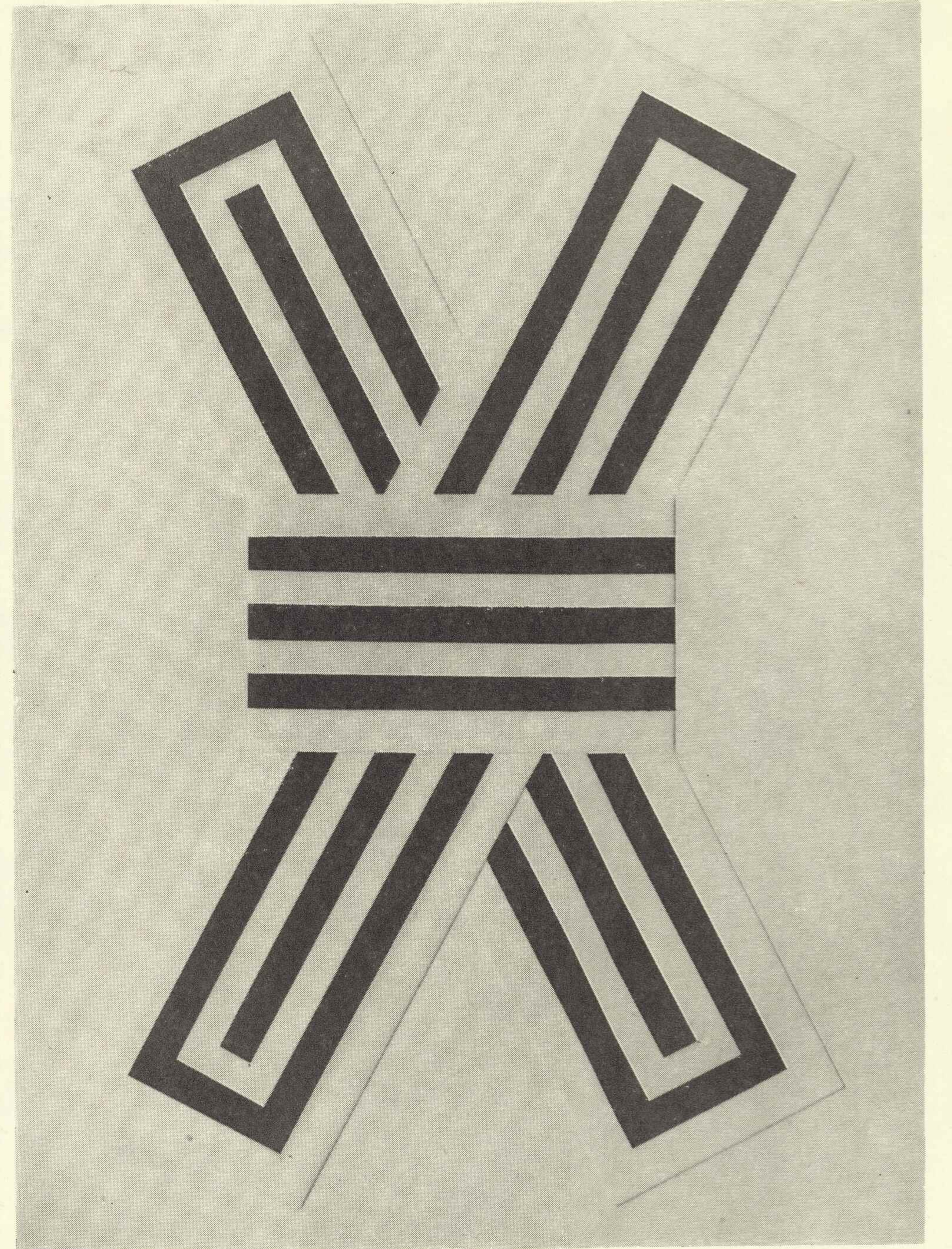
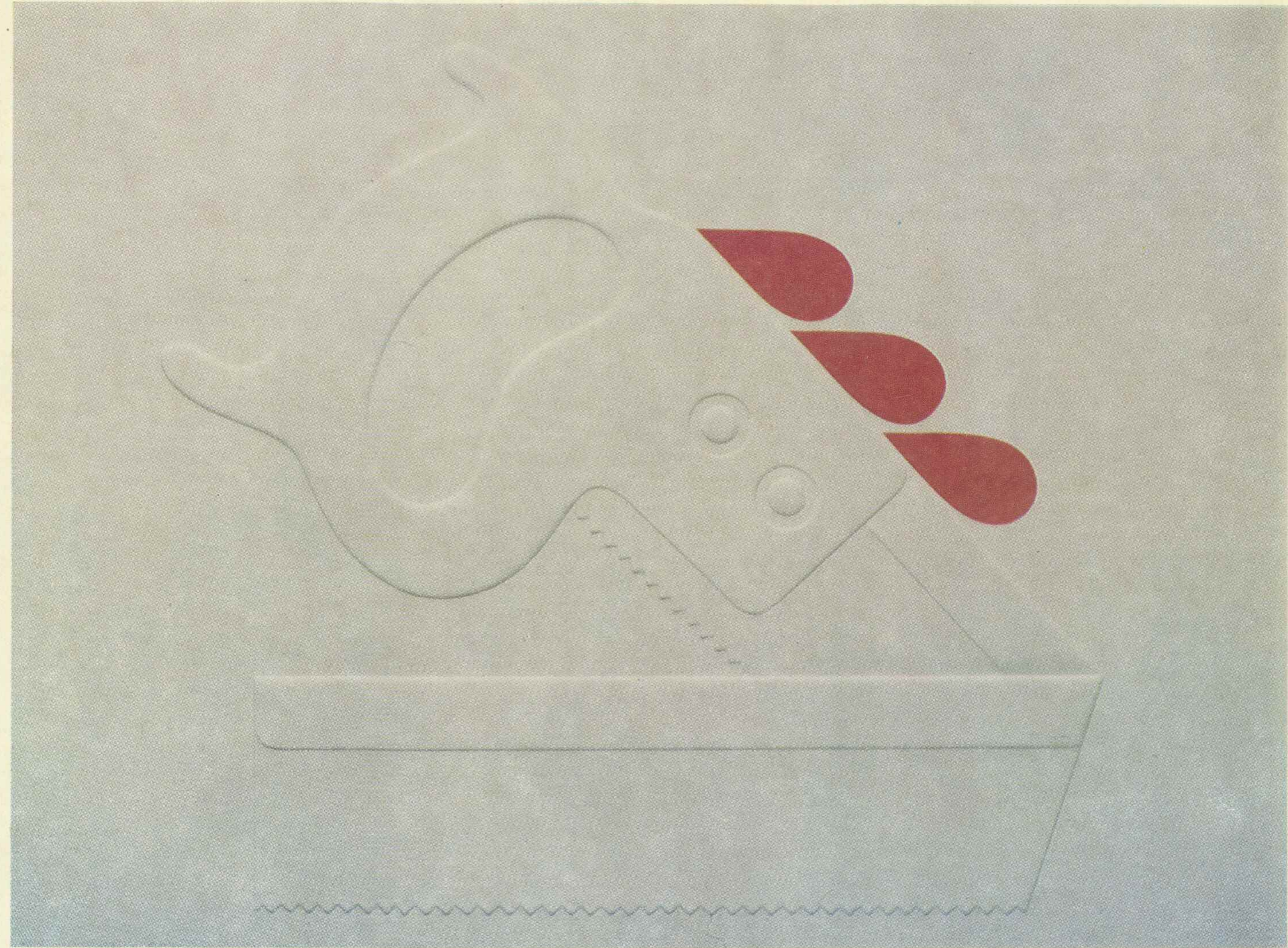
14

3

Na plakacie: Symfonia Ainu' I

Na okładce: Sejes I

Opracowanie graficzne katalogu i projekt plakatu:
Zenon Januszewski

Tłumaczenie: Marta Jordan-Rubach

Fotografie: Fernell Franco

Redakcja i opracowanie katalogu: Witold Starzewski

Redakcja techniczna: Mirosław Winiarek

Wydawnictwo Centralnego Biura Wystaw Artystycznych
Cena zł 45.—

WDA — Zakład Typograficzny, zam. 3166 nakł. 900, Z-3

